

JGGZR 2014(3) 44 Reactie op conceptverordening Jeugdhulp Rotterdam 2015

JGGZR 2014(3) 44 Reactie op conceptverordening Jeugdhulp Rotterdam 2015

01-06-2014

Auteur(s): Reinier Feiner

44 Reactie op conceptverordening Jeugdhulp Rotterdam 2015

Reinier Feiner

Inleiding

Per 1 januari 2015 treedt de nieuwe Jeugdwet in werking. De gemeente wordt primair verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van jeugdzorg. In Rotterdam ligt de gemeente goed op schema bij de ontwikkeling en vormgeving van het 'Nieuw Rotterdams Jeugdstelsel'. Het traject is te volgen via www.rotterdam.nl/nieuwjeugdinstelsel. Rotterdam gaat met 42 wijkteams aan de slag om zo laagdrempelig mogelijk te voldoen aan de in de nieuwe Jeugdwet geformuleerde 'jeugdhulpplicht'. Deze 'jeugdhulpplicht' vervangt het huidige uitgangspunt in de Wet op de Jeugdzorg van 'recht op verantwoorde zorg'. De onderstaande reactie van het Advokatenkollektief Rotterdam (AKR) op de conceptverordening 'Nieuw Rotterdams Jeugdinstelsel' van de gemeente Rotterdam geeft kritiek op de lacune in rechtsbescherming die gepaard gaat met de zogenaamde 'drangmethode'. Het (tover)woord 'drang' wordt onder andere gebruikt om aan te duiden dat het gaat om een vorm van niet-vrijblijvende zorg. Het onderscheid met 'dwang' is dat deze vorm van jeugdzorg niet wettelijk kan worden afgedwongen. Daarnaast wordt in de onderstaande reactie gewezen op de risico's die kleven aan de wijze van inrichting van dit stelsel van stepped-care.

Om de kwaliteit en beschikbaarheid van jeugdhulp door de gemeente te borgen is van belang, dat cliënten beschikken over adequate rechtsbescherming en, zo nodig, toegang tot de rechter.

Conceptverordening Jeugdhulp Rotterdam 2015

Advokatenkollektief Rotterdam (AKR) onderschrijft de uitgangspunten van het Nieuw Rotterdams Jeugdinstelsel in grote lijnen. De contouren van een stepped-caremodel op wijkniveau biedt in beginsel grote(re) kansen op versterking en verbetering van een juiste allocatie van de jeugdhulp aan gezinnen en kinderen.

Echter, er zijn ook risico's verbonden aan de nieuwe wijze waarop de jeugdhulp door de gemeente wordt ingericht.

- De bezuiniging die gepaard gaat met de overheveling van de verantwoordelijkheid naar de gemeente mag er niet toe leiden dat noodzakelijke zorg niet of minder snel beschikbaar is.
- Geborgd moet zijn dat de psychiatrische problematiek snel wordt herkend en snel kan worden behandeld door specialisten.
- Door de wijkteams in grote mate van zelfstandigheid te laten opereren bestaat het risico dat per wijk verschillen ontstaan in de snelheid en diepte van ingrijpen in het gezin. In sommige 'probleenwijken' zal de druk op het wijkteam groter zijn dan in andere wijken. Ook kan de stijl van werken verschillen. Om rechtsongelijkheid en 'uitwijken' tegen te gaan adviseert AKR in nader te realiseren regelgeving onder andere enkele normen nader te concretiseren:
 - a. duidelijke termijnen i.p.v. 'zo spoedig mogelijk' als bedoeld in onder andere artikelen 4, lid 3, 5, lid 1 van de conceptverordening; daarbij zou, indien voor een jeugdige in strijd met de jeugdhulpplicht geen plek is, een standaardvergoeding per dag wachten kunnen worden opgenomen in de verordening;
 - b. duidelijke definitie van 'spoedeisende gevallen' als bedoeld in artikel 3, lid 4;
 - c. nadere invulling van de 'zorg voor inzet van jeugdhulp' door het college als bedoeld in artikel 3, derde lid.
- AKR adviseert vóór 1 januari 2015 een gemeentelijke kinderombudsman te benoemen die toeziet op de zorgplicht van het college en die het burgers mogelijk maakt in individuele gevallen te vragen om bemiddeling of klachtbehandeling.
- AKR meent dat het wenselijk is expliciet in een apart te creëren artikel 1a Verordening Jeugdhulp Rotterdam 2015 vast te leggen dat het college bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van die kinderen vooropstelt en het college

handelt volgens artikel 3 Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK):

"Artikel 3 IVRK:

Lid 1: Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

Lid 2: De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen. Lid 3: De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht."

Drang of Dwang

AKR maakt van deze gelegenheid gebruik om grote zorg te uiten over de zogenaamde 'drangaanpak' waartoe de wijkteams in samenspraak met het jeugdbeschermingsplein kunnen besluiten. AKR meent dat 'drang' in feite een diep ingrijpen van het college is in het gezinsleven van de burgers, zoals beschermd door onder andere artikel 8 EVRM, zonder dat dit ingrijpen gebaseerd is op een wettelijke bevoegdheid (mandaat) verkregen van de kinderrechter.

De drangaanpak is in feite gebaseerd op het opwekken van angst voor de gevolgen van het niet-meewerken met de hulpverlening. Veel ouders werken alsdan toch mee op basis van die angst (om hun kinderen kwijt te raken, dat de uitkering verlaagd wordt, enz.), terwijl ze het met de voorgestelde maatregelen niet eens zijn.

Reeds nu worden burgers bedreigd met korten op de uitkering in het kader van de Wet werk en bijstand (Wwb), als bijvoorbeeld niet akkoord wordt gegaan met de inzet van een gezinscoach. AKR acht deze bevoegdhedenvermenging onwenselijk, onwettelijk en onfatsoenlijk (in strijd met art. 3:3 Awb, *détournement de pouvoir*).

In zulke gevallen dient het college zich ervan bewust te zijn dat er sprake is van een zeer ongelijke machtsverhouding tussen overheid en burger en de kinderrechter als enige gelegitimeerd is mandaat te verschaffen om maatregelen ter kinderbescherming uit te voeren tegen de wens van gezaghebbende ouders in. AKR waarschuwt voor de gevolgen van een onfatsoenlijke en onbehoorlijke bejegening van burgers door overheden.

AKR adviseert de drangaanpak gelijk te stellen met de dwangaanpak en aldus in dergelijke gevallen een rechterlijke toets mogelijk te maken of althans ouders standaard vooraf goed te informeren over hun rechten en plichten (beginsel van 'informed consent' ex art. 8 EVRM) en eventueel te verwijzen naar een gespecialiseerd jeugdrechtadvocaat.

AKR ziet dat bij de invoering en uitvoering van het jeugdbeschermingsplein ten onrechte volstrekt onvoldoende aandacht is besteed aan de rechtsbescherming van ouders en kinderen. Onvoldoende wordt onderkend dat het organiseren van voldoende tegenmacht (in de vorm van toegankelijke rechtshulp) een belangrijke voorwaarde is voor de borging van de kwaliteit van de plicht tot het verlenen van hoogwaardige jeugdhulp binnen de gemeente. Om wachtlijstproblematiek te voorkomen is het van belang duidelijke afspraken neer te leggen in de verordening, waaraan de burger het bestuur van de stad kan houden. Dit is juist van belang voor de bescherming van de belangen van kinderen en jongeren van Rotterdam.

Copyright 2017 - Sdu - Alle rechten voorbehouden.